

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету міжнародних відносин

проф. Третько В. В.

3 вересня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Культурологія

Назва дисципліни

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність – 052 Політологія

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма – Політологія

Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС, **Шифр дисципліни** – ОЗП.03

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (цикл загальної підготовки)

Факультет міжнародних відносин

Кафедра філософії і політології

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Залік		Іспит	
					Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота						
			Кредити ЄКТС	Години	Всього	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття								
Денна	1	1	5,0	150	51	34	-	17	-	99	-	-	+	-		
Заочна	1	1	5,0	150	10	6	-	4	-	140	-	-	+	-		

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми

Програма складена *М.Б. Дем'янюк* канд. філол.н., доц. М. Б. Дем'янюк
Підпис автора Вчений ступінь, звання, ініціали, прізвище автора

Схвалена на засіданні кафедри філософії і політології

Протокол від 3.09 2019 № 1

Зав. кафедри *Н.К. Петрук*
Підпис Ініціали, прізвище

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин

Голова вченої ради факультету *[Підпис]*
Підпис Ініціали, прізвище

Хмельницький 2019

2 Пояснювальна записка

Дисципліна «Культурологія» належить до циклу нормативних дисциплін загальної підготовки і займає важливе місце у підготовці фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 052 «Політологія» за освітньо-професійною програмою «Політологія».

Відповідно до освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності: здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність реалізовувати принципи толерантності та гуманності у контексті сучасної мультикультурності на основі загальнолюдських цінностей та критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій та явищ;

програмні результати навчання: вільно спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; проводити професійний пошук, оброблення та аналіз фактів, даних та інформації з різних первинних та вторинних джерел; застосовувати принципи толерантності та гуманності у контексті сучасної мультикультурності для аналізу соціально-політичних, культурних, економічних подій та явищ.

Мета дисципліни. Формування у студентів поглибленого розуміння фундаментальних понять і категорій теорії культури, оволодіння сучасними методами культурологічного аналізу, вивчення історичної специфіки національної культурної традиції та тенденцій сучасних соціокультурних трансформацій як в українській, так і світовій культурі.

Предмет дисципліни. Основні концептуальні парадигми культурології; історичний, філософський і мистецький чинники культурного процесу; етапи та закономірності розвитку культури; процес створення, поширення та засвоєння цінностей культури; досягнення в різних галузях духовної та художньої культури.

Завдання дисципліни. Сформувати в студентів знання основних форм та типів культур, закономірностей їх функціонування та розвитку; ознайомити студентів з теорією та історичними особливостями розвитку культури як вагомим теоретико-практичним засобом забезпечення оптимальності соціального функціонування і гуманізації суспільного життя.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *уміло володіти* головними культурологічними поняттями, методами вивчення сучасних культурологічних явищ і процесів, основними принципами і формами комунікативного досвіду різних сфер культури людства як засобу трансляції соціально значущих культурних смислів; *аналізувати* форми та типи культур, закономірності їх функціонування та розвитку; *характеризувати* провідні напрями сучасного культурологічного знання; *обґрунтовувати* власні світоглядні позиції на основі знань історико-культурної спадщини України та світу.

3 Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	практичні заняття	СРС	лекції	практичні заняття	СРС
Тема 1. Культурологія як наука і навчальна дисципліна.	4	2	8	2	2	8
Тема 2. Основні концептуальні парадигми культурології.	4	-	9			14
Тема 3. Культура та природа. Культура та цивілізація.	2	-	6			10
Тема 4. Періодизація культурної еволюції. Форми існування прадавніх культур.	2	2	8			10
Тема 5. Античність як тип культури.	4	2	10	2		14
Тема 6. Культура в епоху Середньовіччя.	2	2	8			16
Тема 7. Культура в епоху Відродження та Реформації.	4	2	10			14
Тема 8. Культура доби Бароко та Просвітництва (XVII-XVIII ст.).	2	2	10	2	2	16
Тема 9. Культура XIX ст.	2	2	10			16
Тема 10. Культура XX ст. – початку XXI ст.: визначні феномени, художні течії та стилі.	4	2	10			10
Тема 11. Історичні етапи розвитку української культури.	4	2	10			12
Разом за семестр	34	16/18	99	6	4	140

4 Програма навчальної дисципліни

4.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	<p>Культурологія як наука і навчальна дисципліна</p> <p>Заняття 1.</p> <p>Предмет культурології. Її місце в системі соціально-гуманітарних наук. Інтегративний характер культурології.</p> <p>Категорії культурології як найбільш фундаментальні поняття про культурні закономірності, явища, процеси та зв'язки, на основі яких здійснюється пізнання культурних феноменів. Загальні та специфічні методи культурологічних досліджень.</p> <p>Літ.: [1, с. 7-19; 3, с. 9-15; 4, с. 5-8; 16, с. 12-24].</p>	2

2	<p>Культурологія як наука і навчальна дисципліна Заняття 2. Сучасне розуміння культури. Багатоманітність підходів до визначення культури. Сутність культури. Суб'єкт і функції культури. Структура культури. Літ.: [1, с. 7-19; 3, с. 9-15; 4, с. 5-8; 16, с. 12-24].</p>	2
3	<p>Основні концептуальні парадигми культурології Заняття 1. Формування еволюціоністської парадигми: концепція еволюціонізму Г. Спенсера, Е. Тейлора, Дж. Фрезера, Л. Уайта. Становлення і розвиток психоаналітичної парадигми: З. Фрейд, К. Юнг. Соціологічна парадигма: М. Вебер, П. Сорокін, М. Данилевський, О. Шпенглер. Теологічна парадигма культурології: М. Бердяєв, А. Тойнбі. Літ.: [3, с. 58-83; 4, с. 5-14; 5, с. 20-45].</p>	2
4	<p>Основні концептуальні парадигми культурології Заняття 2. Ігрова концепція культурологічної думки: Й. Гейзінги, Х. Ортега-і-Гассета, Г. Гессе. Структуралістська концепція культурології К. Леві-Стросса. Символічна концепція культури Ю. Лотмана, С. Аверінцева. Аполонійська та діонісійська засади європейської культури. Екзистенціальні концепції культури. Постмодерністський культурологічний напрям у філософії. Літ.: [3, с. 58-83; 4, с. 5-14; 5, с. 20-45].</p>	2
5	<p>Культура та природа. Культура та цивілізація Роль культури у тріаді: природа-культура-суспільство. Цілісність природи: культура, їх генетичний структурний взаємозв'язок. Відмінність між природою і культурою. Природа як вихідний пункт людського розвитку. Культура як надприродний спосіб діяльності людини. Культура як форма зв'язку людини і природи, її єдність з природою. Людина як продукт біологічної і культурної еволюції. Єдність космічної, біологічної і культурної еволюції. Вирішальне значення культурної еволюції в становленні сутності людини. Основні тенденції взаємодії людини і природи в історії соціально-культурного буття. Ствердження наукового світогляду та промислова революція як фактори, що змінюють зв'язок людини з природою. Багатозначність поняття «цивілізація». Співвідношення культури і цивілізації (О. Шпенглер, М. Бердяєв, М. Данилевський, А. Тойнбі). Унітарний, стадіальний і локально-історичний зміст цивілізації. Підходи до визначення сутності цивілізації: культурологічний, соціологічний, етнопсихологічний, географічний. Критерії у визначенні типів цивілізації: хронологічний порядок, єдність виду, релігійний. Типи цивілізацій за технократичним підходом: аграрний, індустріальний, постіндустріальний. Літ.: [1, с. 65-72; 3, с. 54-76; 4, с. 46-56].</p>	2

6	<p>Періодизація культурної еволюції. Форми існування прадавніх культур</p> <p>Історична, археологічна та антропологічна періодизація культури. Марксистські принципи періодизації культурно-історичного процесу. Основні етап культурної еволюції. Особливості культури первісного суспільства: основні форми релігійних вірувань первісної людини; найпростіші знаряддя праці та форми господарювання, перші взірці мистецтва</p> <p>Характерні риси давніх цивілізацій. Східна деспотія як соціальна основа стародавніх культур. Світоглядні основи східних культур. Своєрідність культури Месопотамії: космос як держава. Релігія, культ, обряди. Піктографічна писемність, вдосконалений клинопис; розвиток медицини, ремесел, математики, астрономії, містобудування тощо. Культові споруди зіккурати. Перші в світі правові кодекси. Поема про Гільгамеша та її філософський зміст.</p> <p>Культура Стародавнього Єгипту. Періодизація та особливості давньоєгипетської культури. Прагнення до безсмертя як системоутворюючий фактор давньоєгипетської культури. Міфологія та релігійні вірування стародавніх єгиптян. Винайдення ієрогліфічної писемності. Монументальність єгипетського зодчества, образотворче мистецтво, скульптурні зображення.</p> <p>Культурні здобутки Стародавньої Індії. Релігійні системи: індуїзм, джайнізм, буддизм. Священні книги. Художньо-мистецькі надбання.</p> <p>Стародавній Китай як культурний феномен. Релігійно-філософські вчення: даосизм, конфуціанство, буддизм. Визначні відкриття у науці та техніці. Своєрідність китайського мистецтва та літератури.</p> <p>Літ.: [5, с. 85-105; 7, с. 23-38; 8, с. 68-77; 17, с. 38-50].</p>	2
7	<p>Античність як тип культури</p> <p>Заняття 1.</p> <p>Особливості і основні етапи античної культури. Основні джерела формування давньогрецької культури. Грандіозні соціальні зрушення архаїчної епохи і їх вплив на становлення основних рис культури. Грецька міфологія та епос, писемність і філософія, література і мистецтво. Антропоцентризм, демократизм і змагальність – основні риси давньогрецької культури. Елліністична культура як синтез грецької і східної культур. Наукові надбання елліністичної пори.</p> <p>Літ.: [1, с. 19-32; 5, с. 123-158; 7, с. 188-210; 17, с. 12-38].</p>	2
8	<p>Античність як тип культури</p> <p>Заняття 2.</p> <p>Самобутність давньоримської культури, її витоки. Основні етапи її розвитку. Римське громадянське суспільство і право. Римська міфологія. Релігійні вірування і культ. Література і мистецтво. Виникнення християнства і криза античної культури. Спадщина давньоримської культури.</p> <p>Літ.: [1, с. 19-32; 5, с. 123-158; 7, с. 188-210; 17, с. 12-38].</p>	2
9	<p>Культура в епоху Середньовіччя</p> <p>Теоцентризм як світоглядна домінанта культури Середньовіччя. Визначальна роль християнської релігії та церкви у становлення середньовічної культури.</p> <p>Специфіка та характерні риси візантійської культури. Роль православного християнства як державної релігії, домінанта духовного в життєдіяльності людини. Феномен цезаропапізму;</p>	2

	<p>домінування культу імператора (басилевса) та централізованого управління. Канонізація (чітка регламентація, слідування єдиному взірцю) культурних процесів візантійської культури. Відкриття Константинопольського університету. Художньо-мистецькі особливості: урочистість і пишність зображення, розкішна видовищність. Архітектурні пам'ятки, фрески та мозаїки у візантійському мистецтві.</p> <p>Виникнення централізованих держав і формування станів. Станові ідеали людини. Міста як осередки світської культури. Середньовічні школи і університети. Західноєвропейська наука. Схоластика і алхімія. Лицарство і чернецтво як моральні та естетичні ідеали епохи. Література: героїчний опис, лицарські романи, лицарська лірична поезія. Романський та готичний стилі в архітектурі. Скульптура та живопис. Музика та театр.</p> <p>Літ.: [5, 153-183, 6, с. 146-167; 7, с. 56-78; 17, с. 67-85].</p>	
10	<p>Культура в епоху Відродження та Реформації Заняття 1.</p> <p>Провідні світоглядні домінанти ренесансного світогляду: гуманізм, антропоцентризм, титанізм. Відродження античної традиції. Світський характер ренесансної культури, домінування світогляду, що визнавав пріоритетними земні уподобання людини. Неоплатонізм як філософська основа ренесансного світогляду.</p> <p>Періодизація культури доби Відродження. Культура Проторенесансу: Данте Аліг'єрі, Франческо Петрарка, Джованні Боккаччо; Джотто ді Бондоне. Період Раннього Ренесансу: мистецька діяльність Мазаччо, Донателло, Брунелескі. Культурно-мистецькі здобутки Високого Відродження: діяльність Сандро Ботічеллі, Рафаеля Санті, Мікеланджело Буонарроті, Леонардо да Вінчі. Особливості Північного Відродження. Характерні риси мистецтва.</p> <p>Літ.: [1, 158-160; 5, 185-211; 6, с. 168-197; 7, с. 56-78].</p>	2
11	<p>Культура в епоху Відродження та Реформації Заняття 2.</p> <p>Реформаційний рух як фактор формування християнської культури нового типу. М. Лютер і Ж. Кальвін. Гуманізм і реформація. Протестантська мораль і становлення особи нового типу. Праця як встановлена Богом мета всього життя людини. Мистецтво доби Реформації.</p> <p>Літ.: [1, 158-160; 5, 185-211; 6, с. 168-197; 7, с. 56-78].</p>	2
12	<p>Культура доби Бароко та Просвітництва (XVII-XVIII ст.)</p> <p>Зміст наукової революції ХУІІ ст., її вплив на формування світоглядних засад культури Нового часу. Формування раціоналізму як характерної риси способу мислення і способу життя. Розвиток пантеїзму та деїзму. Особливості розвитку художньої культури. Бароко та класицизм. Культурні досягнення у літературі, архітектурі, живопису, музичному мистецтві.</p> <p>Основні домінанти культури Просвітництва. Енциклопедична систематизація природознавства, мистецтва і літератури. Філософські погляди французьких просвітителів: Вольтер, Руссо, Монтеск'є, Дідро та ін. Стильові та жанрові особливості мистецтва ХУІІІ ст. Рококо, ампір. Музичне та театральне мистецтво доби Просвітництва.</p>	2

	Літ.: [1, 165-180; 6, с. 198-213; 7, с. 56-78; 17, с. 67-85].	
13	<p>Культура XIX ст. Посилення темпів економічного розвитку. Наукові та технічні досягнення. Національно-визвольний рух народів Європи. Інтелігенція і її роль в самосвідомості буржуазної епохи. Пожвавлення інтересу до історичних досліджень. Німецька класична філософія і її місце в духовному житті. Романтизм як аристократична духовна реакція на розвиток буржуазних відносин. Від романтизму до реалізму. Виникнення марксизму і його вплив на життя Європи. Переорієнтація раціоналістичної філософії: ірраціоналізм, позитивізм, прагматизм. Натуралізм, імпресіонізм, символізм – художні течії кінця XIX століття. Літ.: [1, 205-228; 5, 256-316; 7, 180-190].</p>	2
14	<p>Культура XX – поч. XXI ст.: визначні феномени, художні течії та стилі Заняття 1. Інновації і традиції в становленні культури XX століття. Динамізм епохи та його відбиття на характері культури. Практицизм, індивідуалізм як фактори людської поведінки, людських взаємовідносин. Дві світові війни та тоталітарні режими як основні прояви кризи культури та їх відбиття у свідомості. Світоглядні основи модерністського мистецтва. Різноманітність видів і форм модернізму. Зростання творчих можливостей сучасної західної культури. Науково-технічна революція, її позитивні і негативні наслідки. Новий вигляд західного світу. Трансформація індустріального суспільства в постіндустріальне інформаційне суспільство. Глобальні проблеми людства в кінці XX століття. Літ.: [1, с. 344-341; 4, с. 302-337; 5, с. 265-317; 19, с. 236-255].</p>	2
15	<p>Культура XX – поч. XXI ст.: визначні феномени, художні течії та стилі Заняття 2. Універсалізм і демократизм сучасного гуманізму. Пліуралізм як основний принцип стабілізації соціокультурного середовища. Постмодернізм: зміст, основні художні напрямки. Культурна ситуація постмодерної доби. Постмодерністські тенденції в сучасному мистецтві. Літ.: [1, с. 344-341; 4, с. 302-337; 5, с. 265-317; 19, с. 236-255].</p>	2
16	<p>Історичні етапи розвитку української культури Заняття 1. Гене́за української культури. Культура Київської Русі. Формування етнокультурного простору українського життя в XVI — XVII ст. Людина і світ у культурі бароко. Староукраїнська барокова культура. Літ.: [1, с. 304-340; 2, с. 10-28; 3, с. 330-361; 13, с. 134-141].</p>	2
17	<p>Історичні етапи розвитку української культури Заняття 2. Романтизм в українській культурі. Пошук шляхів національного самоствердження. Модерністська та постмодерністська модель світу в українській і світовій інтерпретаціях. Літ.: [1, с. 304-340; 2, с. 10-28; 3, с. 330-361; 13, с. 134-141].</p>	2

Разом	34
--------------	-----------

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

Номер лекції	Тема лекції	Кількість годин
1	Предмет культурології. Її місце в системі соціально-гуманітарних наук. Інтегративний характер культурології. Категорії культурології як найбільш фундаментальні поняття про культурні закономірності, явища, процеси та зв'язки, на основі яких здійснюється пізнання культурних феноменів. Загальні та специфічні методи культурологічних досліджень. Сучасне розуміння культури. Багатоманітність підходів до визначення культури. Сутність культури. Суб'єкт і функції культури. Структура культури. Основні концептуальні парадигми культурології. Періодизація культурної еволюції. Літ.: [1; 3; 4; 5; 7; 8; 16; 17].	2
2	Античність як тип культури. Культура в епоху Середньовіччя. Культура в епоху Відродження та Реформації Літ.: [1; 4; 5; 6; 7; 17].	2
3	Культура доби Бароко та Просвітництва (XVII-XVIII ст.). Культура ХХ – поч. ХХІ ст.: визначні феномени, художні течії та стилі. Історичні етапи розвитку української культури Літ.: [1-7; 13].	2
Разом :		6

4.2. Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми навчання

№ з/п	Тема та зміст практичного заняття	Кількість годин
1	Культурологія як наука і навчальна дисципліна 1. Предмет і завдання курсу „Культурологія”. 2. Сучасне розуміння культури. Літ.: [1], с. 7-19; [3], с. 9-15; [4], с. 5-8; [16], с. 12-24.	2
2	Періодизація культурної еволюції. Форми існування прадавніх культур 1. Принципи класифікації культурної еволюції та її основні етапи. 2. Ранні форми культури. 3. Культура Стародавнього Сходу. Літ.: [5], с. 85-105; [7], с. 23-38; [8], с. 68-77; [17], с. 38-50.	2
3	Античність як тип культури 1. Культура Стародавньої Греції. 2. Культура Стародавнього Риму. Літ.: [1], с. 19-32; [5], с. 123-158; [7], с. 188-210; [17], с. 12-38.	2
4	Культура в епоху Середньовіччя 1. Соціальні та світоглядні основи західноєвропейської середньовічної культури.	2

№ з/п	Тема та зміст практичного заняття	Кількість годин
	2. Розвиток освіти та науки в Європі в середні віки. 3. Мистецтво в середньовічній Західній Європі. Літ.: [5], 153-183; [6], с. 146-167; [7], с. 56-78; [17], с. 67-85.	
5	Культура в епоху Відродження та Реформації 1. Загальна характеристика культури епохи Відродження. 2. Вплив ідей Реформації та протестантизму на розвиток західноєвропейської культури і цивілізації. Літ.: [1], 158-160; [5], 185-211; [6], с. 168-197; [7], с. 56-78.	2
6	Культура доби Бароко та Просвітництва (XVII-XVIII ст.) 1. Основні тенденції соціального та духовного розвитку Західної Європи ХУІІ ст. 2. Художня культура ХУІІ ст. в Європі. Бароко і класицизм. 3. Витоки та основні засади Просвітництва. Літ.: [1], 165-180; [6], с. 198-213; [7], с. 56-78; [17], с. 67-85.	2
7	Культура ХІХ ст. 1. Загальні риси розвитку культури ХІХ століття. 2. Основні художні напрямки європейського мистецтва першої половини ХІХ століття: класицизм, романтизм, реалізм. 3. Художнє життя Європи кінця ХІХ століття: натуралізм, імпресіонізм, символізм. Літ.: [1], 205-228; [5], 256-316; [7], 180-190.	2
8	Культура ХХ ст. – початку ХХІ ст.: визначні феномени, художні течії та стилі 1. Загальна характеристика світової культури ХХ ст., її особливості та періодизація. 2. Модернізм як специфічний культурний феномен ХХ ст. Літ.: [1], с. 344-341; [4], с. 302-337; [5], с. 265-317; [19], с. 236-255.	1
9	Історичні етапи розвитку української культури 1. Загальна характеристика української культури та її своєрідність. 2. Періодизація розвитку української культури. Літ.: [1], с. 304-340; [2], с. 10-28; [3], с. 330-361; [13], с. 134-141.	2
Разом		17

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№ з/п	Теми практичних занять	Кількість годин
1	Античність як тип культури. Культура в епоху Середньовіччя. Культура в епоху Відродження та Реформації Літ.: [1; 4; 5; 6; 7; 17].	2
2	Культура доби Бароко та Просвітництва (XVII-XVIII ст.). Культура ХХ – поч. ХХІ ст.: визначні феномени, художні течії та стилі. Історичні етапи розвитку української культури Літ.: [1-7; 13].	2
Разом :		4

4.3. Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів *денної* форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до виконання практичних робіт, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних домашніх завдань тощо.

Обсяг самостійної роботи з дисципліни «Культурологія» становить 99 годин. Вона включає:

- опрацювання теоретичного матеріалу (конспекту лекцій, навчальної літератури);
- опрацювання додаткової літератури при підготовці до практичних занять;
- виконання домашніх практичних та індивідуальних завдань;
- підготовка до поточного тестового контролю;
- підготовка до контрольних заходів (написання контрольної роботи тощо).

Зміст самостійної роботи студентів *денної* форми навчання

Номер тижня	Тема заняття	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Культурологія як наука і навчальна дисципліна.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до усного	4
2	Тема 1. Культурологія як наука і навчальна дисципліна.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до усного	4
3	Тема 2. Основні концептуальні парадигми культурології.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
4	Тема 2. Основні концептуальні парадигми культурології.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашнього практичного завдання.	5
5	Тема 3. Культура та природа. Культура та цивілізація.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання індивідуального завдання.	6
6	Тема 4. Періодизація культурної еволюції. Форми існування прадавніх культур.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	8
7	Тема 5. Античність як тип культури.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашнього практичного завдання.	6
8	Тема 5. Античність як тип культури.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Підготовка до тестового контролю з тем 1-6.	4
9	Тема 6. Культура в епоху Середньовіччя.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Тестовий контроль з тем 1-6.	8
10	Тема 7. Культура в епоху Відродження та Реформації.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до усного	4

Номер тижня	Тема заняття	Вид самостійної роботи	Кількість годин
		опитування та поточного контролю. Виконання індивідуального завдання.	
11	Тема 7. Культура в епоху Відродження та Реформації.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	6
12	Тема 8. Культура доби Бароко та Просвітництва (XVII-XVIII ст.).	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання індивідуального завдання.	10
13	Тема 9. Культура XIX ст.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання індивідуального завдання.	10
14	Тема 10. Культура XX ст. – початку XXI ст.: визначні феномени, художні течії та стилі.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10, підготовка до усного опитування та поточного контролю. Виконання домашнього практичного завдання.	4
15	Тема 10. Культура XX ст. – початку XXI ст.: визначні феномени, художні течії та стилі.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	6
16	Тема 11. Історичні етапи розвитку української культури.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т. 11. Підготовка до контрольної роботи.	4
17	Тема 11. Історичні етапи розвитку української культури.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т11. Контрольна робота.	6
Разом за семестр			99

Зміст самостійної роботи студентів заочної форми навчання

Студенти *заочної* форми навчання виконують контрольну роботу, яка включає три теоретичних питання. Вимоги до її виконання, методичні вказівки і варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожен студент отримує на кафедрі у період настановної сесії, а також вони доступні в електронному освітньому ресурсі в Модульному середовищі для навчання ХНУ.

5 Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій навчання, зокрема лекцій (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації) і практичних занять (з використанням методів інтерактивного навчання), що мають за мету оволодіння студентами: сучасними методами культурологічного аналізу, історичною специфікою національної культурної традиції та тенденцій сучасних соціокультурних трансформацій як в українській, так і світовій культурі.

6 Методи контролю

Оцінювання студентів здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється впродовж

семестру з метою оцінювання рівня засвоєння ними навчального матеріалу під час усіх видів навчальних занять. Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. Поточний контроль проводиться у формах усного та письмового опитувань, тестування, перевірки домашніх практичних та індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку і передбачає оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі поточного контролю (за результатами роботи на практичних заняттях, а також контрольних заходів).

7 Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Система оцінювання навчальних досягнень студентів базується на аналізі знань і практичних навичок та здійснюється відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті. Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти визначаються структурою дисципліни і важливістю окремих видів її робіт.

При оцінюванні знань студентів використовуються різні види контролю, зокрема: усне та письмове опитування на семінарському занятті, тестування, перевірка домашніх практичних завдань. Оцінка на семінарському занятті складається з таких елементів: знання матеріалу теми; вміння обґрунтувати думку та оперувати основними категоріями; залучення до дискусій на семінарі. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний відпрацювати у визначений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичного навчання у семестрі.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів *денної* форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота		Підсумковий контроль
Опитування на практичних заняттях (мінімальна кількість оцінок – 4)	Тестовий контроль: Т. 1-6	Контрольна робота Т. 7-11	Залік
ВК: 0,4	0,2	0,4	за рейтингом

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів *заочної* форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Тестовий контроль	Контрольна робота	Залік
ВК: 0,6	0,4	за рейтингом

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

Критерії оцінювання за видами робіт

Оцінювання усних та письмових опитувань на практичних заняттях і контрольних робіт

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання
Відмінно	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними приладами та інструментами. Здобувач вищої освіти не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувача вищої освіти має слабкі знання структури дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти п'яти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 25.

Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою.

Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, наведена у таблиці.

Сума балів за тестові завдання	1–13	14–16	17–22	23–25
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 25 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в он-лайн режимі у модульному середовищі для навчання MOODLE.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Підсумковий контроль (залік)

Підсумкова семестрова оцінка за національною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ECTS	Бали	Вітчизняна оцінка	
A	4,75-5,00	5	<i>Відмінно</i> – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25-4,74	4	<i>Добре</i> – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75-4,24	4	<i>Добре</i> – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25-3,74	3	<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00-3,24	3	<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00-2,99	2	<i>Незадовільно</i> – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1,99	2	<i>Незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Іспит виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів.

8 Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Предмет і структура культурології.
2. Місце культурології в системі соціально-гуманітарних наук. Основні поняття культурології.
3. Структура і склад сучасного культурологічного знання.
4. Теоретична та практична культурологія.
5. Категорії культурології
6. Загальні та специфічні методи культурологічних досліджень.
7. Культура як соціальне явище .
8. Історична еволюція поглядів на культуру.
9. Сутність культури.
10. Суб'єкт і функції культури.
11. Структура культури.
12. Культура та природа.
13. Культура та цивілізація
14. Основні концепції культурно-історичного розвитку (християнська, раціоналістична, цивілізаційна).
15. Основні положення культурологічної концепції О. Шпенглера.

16. Теорія „локальних цивілізацій”.
17. Теорія цивілізацій П. Сорокіна.
18. Історична, археологічна та антропологічна періодизації культури
19. Типи культур за культурно-історичною, структурною типологіями, методом «ідеальних типів».
20. Цивілізації Стародавнього Сходу.
21. Особливості і основні етапи античної культури.
22. Основні риси давньогрецької культури.
23. Самобутність давньоримської культури, її витoki.
24. Основні етапи розвитку давньоримської культури.
25. Виникнення християнства і криза античної культури.
26. Візантійська культура.
27. Культура середньовічної Західної Європи.
28. Гуманізм як ціннісна основа культури Відродження.
29. Митці Високого Відродження.
30. Культура Просвітництва.
31. Інновації і традиції в становленні культури ХХ століття.
32. Світоглядні основи модерністського мистецтва.
33. Види і форми модернізму.
34. Постмодернізм: зміст, основні художні напрямки.
35. Наукові дослідження української культури.
36. Особливості української культури та методологія її вивчення.
37. Культурологічний аспект філософських творів Г. Сковороди.
38. Проблеми діалогу культур в контексті сучасних глобалізаційних проявів.
39. Контркультура й субкультура
40. Феномен масової культури.
41. Ігрова концепція культури.
42. Основні концептуальні парадигми культурології.
43. Наука як соціокультурний феномен.
44. Людина як продукт біологічної та духовної еволюції.
45. Культурогенезис українського народу.

9 Методичне забезпечення

Освітній процес з навчальної дисципліни «Культурологія» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри підготовлені і видані:

1. Культурологія. Українська та зарубіжна культура: методичні вказівки до самостійної роботи студентів усіх форм навчання / М. Б. Дем'янюк, О. В. Чернов. – Хмельницький : ХНУ, 2008. – 52 с.
2. Культурологія: методичні вказівки до виконання контрольних робіт для студентів всіх напрямів (заочна форма навчання) / М. Б. Дем'янюк, В. В. Мудраков. – Хмельницький : ХНУ, 2016. – 29 с.
3. Культурологія : методичні вказівки до семінарських занять для студентів усіх напрямів підготовки / М. Б. Дем'янюк. – Хмельницький : ХНУ, 2017. – 37 с.
4. ЕОР «Культурологія» в модульному середовищі для навчання Moodle. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=4927>.

10 Рекомендована література

Основна

1. Історія української культури: Навч. посіб. / О. Ю. Павлова, Т. Ф. Мельничук, І. В.

- Грищенко; за ред. О. Ю. Павлової. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
2. Історія світової культури / Керівник авт.колективу Л.Т. Левчук. – К., 2000. – 520 с.
 3. Культура українського народу: Навчальний посібник / В. М. Русанівський, Г. Д. Вервес, М. В. Гончаренко та ін. – К., 1994. – 272 с.
 4. Культурологія: Навчальний посібник / Є. Подольська, В. Лихвар, К. Іванова. – К., 2003. – 288 с.
 5. Культурологія: теорія та історія культури: Навчальний посібник / За ред. І. Тюрменко, С. Буравченкова, П. Рудик. – К.: Центр навчальної літератури, 2010. – 370 с.
 6. Культурологія: українська та зарубіжна культура: навч. посіб. / М. М. Закович; ред. М. М. Закович. - К. : Знання, 2004. - 567 с.
 7. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. Навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб. і доп. / За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. — Львів: Світ, 2005. – 568 с.
 8. Лосєв І.В. Історія і теорія світової культури: європейський контекст: Навч. посібник / І. В. Лосєв. – К.: Либідь, 1995. – 224 с.
 9. Матвєєва. Л. Культурологія. Курс лекцій / Л. Матвєєва. – К.: Либідь, 2006. – 512 с.
 10. Лекції з історії світової культури: навчальний посібник для студ. технічних вузів / В. С. Полікарпов. - Київ : Знання, 1999. - 336с.
 11. Культурологія. Навч. пос. / за ред. Грищенко Т. Б.- К.: ЦНЛ, 2007. – 392с.
 12. Хома І. Я. Історія української культури / І.Я. Хома, А.О. Сова, Ж.В. Мина. – Львів: В-во Львівської політехніки, 2012. – 349 с.

Допоміжна

13. Бокань, В. А. Історія культури України: навчальний посібник / В. Бокань, Л.П.Польовий. – 2-ге вид., доп. – К. : МАУП, 2001. – 256 с.
14. Історія світової та української культури : Підруч. для вищ. закл. освіти / В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. - К. : Літера, 2000. - 463 с.
15. Гуревич П. С. Культурологія / П. С. Гуревич. – М., 2003. – 336 с.
16. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб / С.М. Клапчук, В.Ф. Остафійчук, Ю.А. Горбань та ін.; За ред. С.М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. – 4-те вид, перероб. та доп. – К.: Знання-Прес, 2002. – 351 с.
17. Історія світової культури: Культурні регіони: навчальний посібник для студ. гум. спец. вузів / Л.Т.Левчук, В.С.Грищенко, В.В.Єфименко та ін.-. 3-е вид. – К.: 1997. – 270 с.
18. Культура українського народу. Методичні вказівки до вивчення курсу „Культурологія”/ М.Б. Дем’янюк, О.В.Чернов. – Хмельницький, 2004.
19. Шейко В.М. Історія світової культури: Навч. посібник/ В.М.Шейко, О.А.Гаврюшенко, О.В.Кравченко; Наук. ред. В.М.Шейко. – К.: Кондор, 2006. – 408 с.

11 Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Модульний курс для дистанційної форми навчання Доступ до ресурсу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_list.aspx?bk=T.
3. Електронна бібліотека університету . Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php.
4. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.